

NATURALISMUS

Fotografie skutečnosti?
Evropa na konci 19. století

■ CHARLES DARWIN

1809 – 1882

- **O vzniku druhů přírodním výběrem (1859)**

- všechny formy života mají společný původ
- přežívají nejlépe přizpůsobené organismy

■ GREGOR JOHANN MENDEL

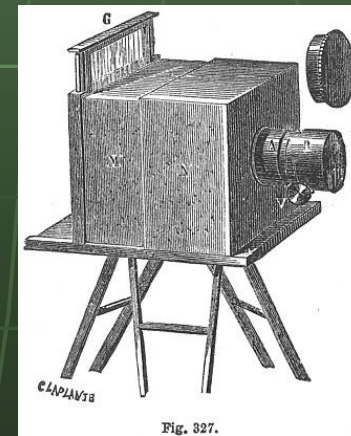
1822 – 1884

- opat kláštera augustiniánů na Starém Brně
- základní zákonitosti dědičnosti (křížení různých forem hrachu)
- tři genetické zákony
 - uniformita míšenců
 - štěpení znaků
 - volná kombinovatelnost vloh

- SPOLEČENSKÁ A POLITICKÁ SITUACE V EVROPĚ
 - prusko-francouzská válka
 - Pařížská komuna – Francie republikou
 - socialismus
 - (....)
 - rozvoj věd (přírodní vědy, společenské vědy (sociologie))
 - psychoanalýza (Sigmund Freud)

■ fotografie

- daguerrotypie – první v praxi použitelná metoda pro získání trvalého pozitivního obrazu (fotografie)
- zveřejněna 1839

- **film**

- **AUGUSTE a LOUIS LUMIEROVÉ**

1862-1954 / 1864-1948

- kinematografický přístroj
- 1895 první veřejné filmové představení (Paříž)
- Příjezd lokomotivy, Pokropený kropič...

■ **NATURALISMUS**

- 70. léta 19. stol – formuje se jako uvědomělé hnutí
- dědičnost a prostředí = hlavní determinující faktory pro člověka (Darwin, Mendel...)
- požadavek nového dramatu

- **ÉMILE ZOLA**
1840 – 1902

- požadavky na drama:

- drama má ilustrovat „železné zákony dědičnosti a prostředí“
- dramatik – pozoruje, zaznamenává, experimentuje (jako vědec)
- hledá příčiny chorob, aby mohl léčit (jako patolog)
- zobrazení – logické a racionální: musí vyniknout vztah „příčina – následek“

Naturalismus

- *teoretické spisy*
 - 1873 – manifest naturalistické doktríny (předmluva k románu Tereza Raquinová)
 - 1881 – **Naturalismus na divadle**
 - 1881 – Experimentální román
-
- *romány*
 - **Nana**
 - **Břicho Paříže**

Naturalismus

- u některých autorů ještě radikálnější požadavky na funkci dramatu (a umění):
 - hra má být pouze „výsek ze života“ přenesený na jeviště
 - maximální stírání (mizení) rozdílů mezi uměním a životem (realitou)

Naturalismus

- **EDMOND GONCOURT**
1822-1896
- **JULES GONCOURT**
1830-1870
 - **Henrietta Maréchalová**

■ HENRY BECQUE

1857 – 1899

- **Krkavci**

- *jen záporné postavy, pesimistický závěr*

- **Pařížanka**

- *nevěra manželky prospěje povýšení jejího manžela*

- cynismus, sarkasmus

- neadekvátní inscenace – odmítnutí publika

- **THÉÂTRE LIBRE**
Svobodné divadlo
- **ANDRÉ ANTOINE**
1858-1943
 - **1887** založil Théâtre Libre
 - úspěch zahajovacího večera – přízeň Emila Zoly

Naturalismus

- hrálo se pouze pro členy – na základě předplatného (obchází se tím divadelní cenzura)
- **comédie rosse** – běžné mravní principy obráceny naruby
- uskutečňuje naturalistický program v duchu E. Zoly
- komponované večery: 62 programů – 184 her

Naturalismus

- tíhnutí k realismu
- vliv Meiningenských (1888) – snaha o zachycování detailů, věrnost prostředí
- neužívá malované dekorace, nahrazují je ***plastické jevištní stavby***
- **čtvrtá stěna**
- herci – nikoli divadelní gesta, ale ***přirozený pohyb***

Naturalismus

- ignorace publika (otáčení se zády k publiku apod.)
- ansámblové herectví

Naturalismus

■ autoři

- Emile Zola (dramatizace)
- Honoré de Balzac (dramatizace)
- Henry Becque
- **Lev Nikolajevič Tolstoj**
1828 - 1910
 - Vláda tmy
- **Henrik Ibsen**
1828 - 1906
 - Přízraky
 - Když mrtví procitají
 - Divoká kachna

Naturalismus

- **August Strindberg**
 - Slečna Julie
- **Gerhart Hauptmann**
1862 - 1946
 - Tkalci

Naturalismus

- 1894 – divadlo finančně zkrachovalo
- 1896 – 1906 Théâtre Antoine
- 1906 – 1914 Odéon
 - *Král Lear, Romeo a Julie*, rekonstrukce *Cida* (inscenace ze 17. stol.)

Naturalismus

NĚMECKO

Naturalismus

■ Deutsches Theater

- počátek 80. let – repertoár a inscenace ve stylu Meiningenských
- v Německu silné naturalistické hnutí
- ještě ostřejší požadavky než Zola
- inspirace – Ibsenovy hry

Naturalismus

- **FREIE BÜHNE**
Svobodné divadlo, Svobodná scéna,
Volné jeviště...
- vznik 1889
- **Otto Brahm**
1856 - 1912
- demokratická organizace – řídicí
výbor...

Naturalismus

- hraje se v neděli odpoledne
- prosazení nového (naturalistického) repertoáru
- zahajovací představení: Ibsen „Přízraky“
- repertoár: bratří Goncourtové, Zola, Becque, Tolstoj, Anzengruber, Strindberg
- činnost ukončena **1894** – Brahm ředitelem Deutsches Theater – zdokonalení realistického stylu
- **Hauptmann, Hermann Sudermann, Arthur Schnitzler**

Naturalismus

■ **ARTHUR SCHNITZLER**

1862 – 1931

- povrchnost sexuálních vztahů,
romantický světobol
- **Anatol**
- **Rej (Dokolečka dokola)**
- **Profesor Bernhardi**

Naturalismus

ANGLIE

Naturalismus

■ **INDEPENDENT THEATRE**

Nezávislé divadlo

- **vznik 1891**
- vzory: Théâtre Libre, Freie Bühne
- **J. T. GREIN**
1862-1935
- klubové předplatné
- hraje se v neděli
- zahájení – Přízraky, Tereza Raquinová...
- snaha uvádět nové anglické hry

Naturalismus

■ **GEORGE BERNARD SHAW**

1856 – 1950

- romanopisec, kritik
- **Vdovcovy domy (Domy pana Sartoria)**
- **Živnost paní Warrenové**
- **Člověk a nadčlověk**
- **Caesar a Kleopatra**
- **Svatá Jana**

Naturalismus

- determinace člověka, ale **svoboda volby**

Naturalismus

- **MCHAT**

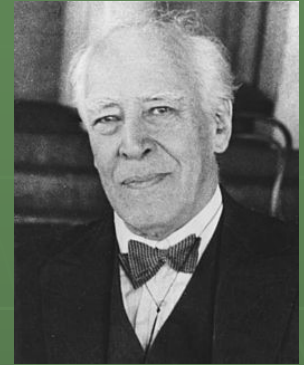
*/Maskovskij **CH**udožestvjennyj
Akaděmičeskij **T**ěatr/*

Mosekvské umělecké akademické
divadlo

- původně MCHT

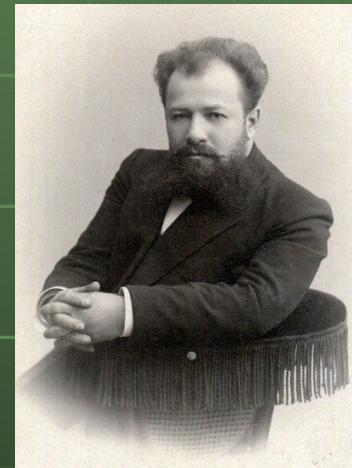

Naturalismus

■ 1898

- **Konstantin Sergejevič Stanislavskij**
1863 – 1938
- **Vladimir Ivanovič Němirovič-Dančenko**
1858 – 1943
- soukromé divadlo
- cíl – vytvořit divadlo pro všechny vrstvy obyvatelstva

Naturalismus

- divadlo pravdy a umění (proti aristokratickému dvorskému a komerčnímu divadlu)
- inspirace divadlem Meiningenských
- autentické ztvárnění role
- herecká harmonie celého souboru
- věrná dekorace

Naturalismus

- inscenace

- **Car Fjodor Ioanovič 1898**
- **Racek (Čechov) 1898**

- **1902**

- **vlastní budova s točnou, dílnami...**
- **100 členů (původně 39)**

Naturalismus

■ repertoár

- **A. P. Čechov**

Strýček Váňa, Tři sestry, Višňový sad

- **Maxim Gorkij**

Letní hosté, Měšťáci, Děti slunce...

- **Gerhart Hauptmann**

- Forman Henschel

- **Henrik Ibsen**

- Hedda Gablerová, Divoká kachna, Opopy společnosti

Naturalismus

- **Maurice Maeterlinck**
Modrý pták
- **Leonid Andrejev**

Naturalismus

- **Stanislavského „System“ (výchova k herectví)**
 - **Můj život v umění (1922 anglicky, 1926 rusky)**
 - **Moje výchova k herectví (1938)**

■ ZÁKLADNÍ TEZE „SYSTEMU“

- herec musí cvičit svoje tělo a hlas (musí dokázat reagovat na všechny požadavky)
- musí se školit v herecké technice, aby dokázal vytvořit přirozený a nenásilný charakter
- musí být dobrým pozorovatelem reality
- musí hledat vnitřní motivaci pro vše, co postava dělá – **magické kdyby,**

emocionální paměť

Naturalismus

- analýza textu, práce s danými okolnostmi
- motivace postavy v každé scéně, vztah ke každé postavě
- průběžné jednání
- herec musí stále zdokonalovat svoji chápavost a odbornost

Naturalismus

- 1911 – G. G. Craig inscenuje v MCHATu Hamleta
- **herci**
 - **Olga Leonardovna Knipperová-Čechovová**
 - **Ivan Michajlovič Moskvin**
 - **Vasilij Ivanovič Kačalov**
 - **Michail Čechov**

Naturalismus

- hostování v Německu, Československu, Francii, Jugoslávii, USA, Paříži (1937)...